

Case File

วิธีการทาง ประวัติศาสตร์

นักสืบแห่งอดีต...
กับกระบวนการค้นหาความจริง

ตัวชี้วัด ม.4-6

ส 4.1 ม.4-6/1: ตระหนักถึงความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติ

ส 4.1 ม.4-6/2: สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ

นายบุรินทร์ ศรีวิเชียร
ครู โรงเรียนบ้านแพรกประชาสร

ตัวกรองอคติทางสถาปัตยกรรม

กฤษฎาเจไอความจริง

วิธีการทางวิทยาศาสตร์:
ทดลองซ้ำเพื่อหาความจริง

วิธีการทางประวัติศาสตร์:
จำลองอดีตอย่างมีเหตุผลเพื่อขจัดอคติ

วิธีการทางประวัติศาสตร์ คือ กระบวนการสืบค้นเรื่องราวในอดีต
อย่างเป็นระบบ เพื่อนำเสนอความจริงที่แม่นยำที่สุด

5 ขั้นตอนสู่งานนักสืบประวัติศาสตร์

ขั้นตอนที่ 1: กำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษา

ประวัติศาสตร์อยุธยา

การค้าในสมัยอยุธยา

บทบาทของชาวต่างชาติ
ในการค้าสมัย
สมเด็จพระ
นารายณ์

ข้อควรระวัง!
ต้องแน่ใจว่ามี
'หลักฐาน'
หลงเหลือพอให้
ค้นคว้าได้จริง

ขั้นตอนที่ 2: รวบรวมหลักฐาน

นักสืบต้องหาร่องรอยทุกชนิด หลักฐานทางประวัติศาสตร์
ไม่ได้มีแค่ในหนังสือเรียน แต่ซ่อนอยู่รอบตัวเรา
แบ่งออกเป็น 2 มิติใหญ่ๆ...

ข้อควรระวัง!
ต้องแน่ใจว่า
หลักฐาน 'คาตรัก'
เพียงพอไฉน
ใหญ่...

ข้อควรระวัง!
ต้องแน่ใจว่า
สำเนาขยาย
ประพจน์

	เป็นลายลักษณ์อักษร	ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร
หลักฐาน ขั้นต้น	จดหมายเหตุ, กฎหมาย, บันทึกราชการ	โบราณวัตถุ, ภาพถ่ายเหตุการณ์, วิถีทัศน์
หลักฐาน ขั้นรอง	หนังสือประวัติศาสตร์, บทความวิชาการ	ภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์, คำบอกเล่าที่เล่าสืบต่อกันมา

ขั้นตอนที่ 3: ประเมินคุณค่าของหลักฐาน

อคติ

วิพากษ์วิธีทางประวัติศาสตร์ -
อย่าเพิ่งเชื่อทุกสิ่งที่ตาเห็น!
หลักฐานทุกชิ้นมีคนสร้าง
และมนุษย์อาจมีอคติหรือบิดเบือนความจริง

วิพากษ์วิธีภายนอก

เป้าหมาย: ของแท้หรือของปลอม?

 สิ่งที่ตรวจ: อายุของกระดาษ

- ชนิดของหมึก
- ลายมือ
- สถานที่ผลิต

วิพากษ์วิธีภายใน

เป้าหมาย: เนื้อหาเชื่อถือได้ไหม?

 สิ่งที่ตรวจ: อคติของผู้เขียน

- จุดประสงค์แอบแฝง
- ความสอดคล้องของข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4: วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

ข้อเท็จจริง

ความคิดเห็น

- ✓ แยกแยะ: อะไรคือเรื่องจริง อะไรคือความคิดเห็นส่วนตัว?
- ✓ เชื่อมโยง: นำข้อมูลจากหลายแหล่งมาจัดหมวดหมู่และหาความสัมพันธ์
- ✓ หัวใจสำคัญ: ต้องละเอียดรอบคอบและวางตัวเป็นกลาง

ขั้นตอนที่ 5: เรียบเรียงและนำเสนอ

รายงานการค้นคว้า ทางประวัติศาสตร์

หัวใจของการนำเสนอ

1. อธิบายอย่างเป็นระบบ
สอดคล้องเป็นเหตุเป็นผล
2. มีข้อมูลสนับสนุนอย่างมีน้ำหนัก
3. นำเสนอด้วยความเป็นกลาง
ปราศจากอคติ

วัฏจักรแห่งการสร้างความรู้

หลักฐานการจัดกระจาย

กระบวนการ
5 ขั้นตอน

การสร้างองค์ความรู้ใหม่

กลายเป็นหลักฐานชั้นรองให้คนรุ่นต่อไปศึกษา

ตาคุณแล้ว! ลองสวมบทบาทนักสืบ

รหัสคดี: วัดอรุณฯ

แบบจำลองการลงมือทำ

- ☒ กำหนดหัวเรื่อง:
พระปรางค์วัดอรุณสร้างเสร็จในสมัยใด?
- ☒ รวบรวมหลักฐาน:
พงศาวดาร, รูปแบบสถาปัตยกรรม
- ☒ ประเมินคุณค่า:
ตรวจสอบอายุหมึกของบันทึก
- ☒ วิเคราะห์:
เทียบข้อมูลในบันทึกกับรูปแบบศิลปะ
- ☒ นำเสนอ:
เขียนรายงานสรุปไทม์ไลน์การก่อสร้าง

มากกว่าวิชาประวัติศาสตร์

วิธีการทางประวัติศาสตร์ไม่ได้มีไว้แค่ศึกษาอดีต
แต่คือการฝึกทักษะ **Critical Thinking** ทำให้เราเป็นคนมีเหตุผล
ไม่หลงเชื่อข้อมูลบิดเบือน และตัดสินใจอย่างชาญฉลาดในโลกปัจจุบัน